

“Mossèn Higiní Anglès és el pare de la musicologia catalana”

“El seu llibre ‘La música a Catalunya fins al segle XIII’, que va escriure el 1935, és el fonament de la nostra musicologia medieval”

“Va ser el gran recopilador de la música tradicional de casa nostra. Va transcriure més de 20.000 cançons populars”

L'Ajuntament de Maspujols i la Diputació de Tarragona han aprofitat que feia 90 anys que mossèn Higiní Anglès (1888-1969) va publicar el llibre *La música a Catalunya fins al segle XIII* per organitzar-li un homenatge. El maspujolenc i tarragoní universal és el millor referent de la ciència musicològica del segle XX a casa nostra, per això s'ha fet un cicle de conferències i concerts per recordar el seu treball. Encara hi ha pendants alguns actes per poder-se apropar a aquest musicòleg, deixeble de Felip Pedrell i de Friedrich Ludwig, que va ser director del Pontifici Institut de Música Sacra de Roma, director de la secció de música de la Biblioteca de Catalunya i director de l'Instituto Español de Musicología, que, gràcies a ell, té la seu a Barcelona. Joaquim Garrigosa, musicòleg, exescolà de Montserrat, exdirector de L'Auditori i professor a la Facultat Antoni Gaudí (imparteix el postgrau Recerca i recuperació integral del patrimoni musical litúrgic català), és el comissari del projecte Higiní Anglès. Música i llegat.

Vostè va fer la tesi doctoral sobre ‘La notació musical a Catalunya fins al s. XIII’. Es basa en l'obra de mossèn Anglès? Totalment, perquè el seu llibre *La música a Catalunya fins al segle XIII* és el fonament de la musicologia medieval catalana. Tots els qui treballem la música medieval partim d'aquest llibre, un volum de vuit-centes pàgines que va escriure el 1935. On es conserva aquest llibre? Jo en tinc un exemplar a casa, una reedició que va fer la Universitat Autònoma de Barcelona amb motiu dels 100 anys del naixement de mossèn Anglès, el 1988. Però d'originals, de la primera edició, que n'he tingut a les mans, n'hi ha a diverses biblioteques. Se'n conserva un a la Biblioteca Francesca Bonnemaison, al carrer de Sant Pere Més Baix de Barcelona, perquè la senyora Bonnemaison va ser una bona amiga de mossèn Anglès. Hi ha, també, molta de la seva obra a la Biblioteca de l'Orfeó Català, a l'Institut de Música Sacra i a la Biblioteca de Catalunya. En què ha consistit el projecte ‘Higiní Anglès. Música i llegat’? Han estat una sèrie de conferències sobre la dimensió humana, sacerdotal i musicològica de mossèn Anglès. I també s'han fet concerts: el primer va ser el que va fer Jordi Savall a Reus amb el grup *Ars Musicae*, conjunt fundat per mossèn Higiní Anglès l'any 1935 i en què també va tocar Savall al començament de la seva carrera. Després, a Maspujols, el Cor Cererols va interpretar polifonia dels segles XVI, XVII i XVIII que va treballar mossèn Higiní Anglès, amb peces de Tomás Luis de Victoria o Joan Pau Pujols, entre altres, i, també a Maspujols, es va fer una eucaristia amb la participació d'un cor de cant gregorià, una altra de les passions de mossèn Anglès. Encara queden actes per fer? Encara s'han de fer diversos actes a Tarragona al mes de març, una conferència i un concert del grup *De Canendi Elegancia*, que interpretarà obres de mestres tarragonins, i a Reus aquest mes de febrer. Els dies 27 i 28 es faran al Palau Bofarull unes jornades d'estudi sobre aquest musicòleg i el mateix 27 de febrer al vespre, també a Reus, hi haurà un concert del grup *Krregades de Romanços Polifonia Mediterrània*, que interpretaran música tradicional i cantaran peces que mossèn Anglès va recollir... Perquè ell és el gran recopilador de la música tradicional catalana. De ben jove feia recerca de cançons populars. Tenim documentació des de l'any 1912, any que va ser ordenat sacerdot, que va anar a les muntanyes de Prades i al Camp de Tarragona a fer recerca de les cançons tradicionals. També va fer missions al Solsonès i al Berguedà. Anava amb un company pels pobles a buscar gent que sabés cançons. Com s'ho feien? Anaven pels pobles viatjant en un ruc o a peu, perquè en aquella època, a principis del segle XX, era l'única manera. Eren dues persones, un especialista en literatura i un músic, en aquest cas Pere Bohigas i ell. Quan arribaven a un poble li demanaven a la gent que cantés; si feia falta els pagaven. Aleshores prenen nota:

un la lletra, l'altre, mossèn Anglès, la música. Van arribar a transcriure més de 20.000 cançons, lògicament moltes eren la mateixa però amb la lletra diferent perquè d'un poble a l'altre a vegades canviaven una mica. Moltes de les cançons que ells van recollir van formar part del Cançoner Popular, però encara hi ha obra de mossèn Anglès inèdita. A Montserrat, per exemple, se'n conserva força material. La seva ingent feina gira la voltant de la música popular i la música litúrgica? Ell va escriure de música popular durant tota la seva vida, també de música litúrgica antiga i de música dels segles XVI, XVII i XVIII. Li interessava la relació de la música popular amb el cant gregorià, que va conèixer de ben jove a Montserrat, on tenia dos germans monjos i on va fer amistat amb el pare Gregori Maria Sunyol i amb el pare Anselm Ferrer, director de l'Escolania. Es considera que va ser qui va posar els fonaments de la música medieval catalana. També va estudiar i recollir música de trobadors. Va ser un savi que estimava Catalunya. És el pare de la musicologia catalana i un dels primers que defineixen la musicologia com a ciència: considerava la música una disciplina científica. Va dur a terme un treball ingent amb l'edició de les obres completes de, per exemple, autors com Cristóbal Morales, Tomás Luis de Victoria o Joan Pau Pujol. També va transcriure molta obra de Cabanillas. Com era com a mossèn? Era un home que tenia una visió progressista de l'Església. Sabem que va ser professor de religió a l'escola Montessori i a l'escola Blanquerna de la Generalitat, on va compartir classes amb mossèn Trens i mossèn Antoni Batlle, el que després va ser el gran impulsor de l'escoltisme català en temps de la dictadura. Segons alguns testimonis que van ser alumnes seus, Joan Badia i Margarit o l'escriptor i pedagog Alexandre Cirici Pellicer, als tres mossens els agradava més parlar de cristians en general que de catòlics. Anglès, dieu, també defensava la llengua? Hi ha constància que quan mossèn Anglès era sacerdot a Tarragona i feia la missa en llatí –estem parlant del 1926, quan encara faltaven molts anys per al Concili i, per tant, totes les misses s'havien de fer en llatí– tenia dos alumnes al costat que anaven traduint el que deia al català. I també sabem que, quan els infants feien la comunió, no volia que les nenes anessin vestides de núvia sinó amb un vestit blanc curt i sense ornaments de cap mena. O sigui, era un home progressista, en certa manera. Va tenir amistat amb Vidal i Barraquer i Carles Cardó. I aquesta amistat va ser essencial per a la seva vida. Se sap que va ser Carles Cardó, aleshores professor del seminari de Tarragona, qui enlluernat pel treball d'Anglès va convèncer Vidal i Barraquer, que era vicari de Tarragona, perquè enviés el jove sacerdot a estudiar a Barcelona amb el mestre Pradell. I Anglès va marxar a Barcelona i uns anys després, gràcies a una beca de la Mancomunitat, va anar a estudiar a Alemanya. El van promocionar perquè sabien la feina que estava fent i van voler que pogués treballar al costat de grans mestres com Wilibald Gurlitt o Friedrich Ludwig. Això sí, encara que recorreguéis món, Anglès mai va deixar de ser sacerdot de Tarragona. Va dirigir grans institucions musicals. Va ser director de la secció de música de la Biblioteca de Catalunya i l'any 1943 va acceptar el nomenament com a director de l'Instituto Español de Musicología, que el van traslladar de Madrid a Barcelona perquè ell no es va voler moure de la capital catalana de cap manera. I aquí continua encara aquest institut, que ara es diu Institución Milá y Fontanals de Investigación en Humanidades i depèn del CSIC. Un any abans d'acceptar aquest encàrrec, el 1942, Anglès havia acceptat, com també ho van fer Josep Maria de Sagarra o Ramon Aramon, ser membre de l'Institut d'Estudis Catalans, que era clandestí. Estem parlant de l'època més dura del franquisme, quan Hitler encara tenia força. Per tant, ser membre d'aquesta entitat catalanista va ser tota una declaració d'intencions. I arriba l'encàrrec de Roma. El 1950 va ser nomenat, per desig de l'aleshores papa, Pius XII, director del Pontifici Institut de Música Sacra de Roma. Va dirigir aquesta institució, la musical més important de l'Església catòlica, sota els papats de Pius XII, Joan XXIII i Pau VI, i durant 22 anys i amb permís dels diferents papes va compaginar la direcció d'aquest institut pontifici amb la de secció de música de la Biblioteca de Catalunya i a l'Instituto Español de Musicología. Va defensar el cant gregorià. Sí. Precisament, sent director del Pontifici Institut de Música Sacra de Roma i tot i que el 1960 la Santa Seu el va nomenar membre de la comissió litúrgica preparatòria del Concili Vaticà II, per defensar el cant gregorià, en alguna ocasió va manifestar-se en contra de les misses en llengua vernacle. Un pas enrere, certament, que s'ha d'emmarcar en el context del seu intent que el patrimoni musical de l'Església fos respectat i utilitzat com a primera font de música a l'Església. I en l'aspecte humà com era? Sabem que era una persona generosa, dialogant, però alhora era molt recte amb el treball, molt exigent. Mossèn Llorenç, que va ser professor meu i va treballar amb ell 20 anys, m'explicava que quan Anglès havia d'agafar l'avió (sempre estava viatjant de Roma a Barcelona) es demanava una sala per a ell sol a l'aeroport per poder

continuar treballant mentre no embarcava. No parava mai, sempre estava transcrivint manuscrits. Va escriure 43 llibres, en part partitures, i més de 200 articles en revistes especialitzades (que va escriure en alemany, anglès, català, castellà, italià o francès). Sent de Tarragona, va arribar a conèixer Antoni Gaudí? Sí que es van conèixer i, com a mínim, van coincidir en un curs que Anglès i el pare Sunyol van organitzar de cant gregorià a Barcelona. En el meu treball Mn. Higiní Anglès, home d'Església i musicòleg, editat per l'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós de l'Arquebisbat de Tarragona, hi ha una foto dels professors i alumnes del curs superior de cant gregorià a la sala d'assaigs de l'Orfeó Català, al Palau de la Música, on hi surten, entre altres, mossèn Anglès, Lluís Millet i Antoni Gaudí.

Publicat a:

-El Punt Avui. El Punt Avui 24-01-2026, Pàgina 21

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/2614646-mossen-higini-angles-es-el-pare-de-la-musicologia-catalana.html>